

Høring om endring av forskrift om åpningstider og skjenketider for serveringssteder i Nordre Follo kommune

IOGT takker for muligheten til å levere høringsuttalelse til arbeidet med forskriftsendringen.

IOGT i Norge er en rusforebyggende medlemsorganisasjon. Vi driver ruspolitisk påvirkningsarbeid, forebyggende tiltak og et utstrakt sosialt arbeid for rusavhengige og for barn og unge. IOGT er en livsynsåpen og partipolitisk uavhengig medlemsorganisasjon og er godt etablert med arbeid landet over. IOGTs visjon er at mennesker over hele verden får leve frie og meningsfulle liv uten at alkohol og andre rusmidler hindrer dette.

IOGT er skeptisk til den planlagte utvidelsen av skjenketidene i Nordre Follo kommune og oppfordrer kommunen til å heller vurdere en reduksjon i skjenketidene. Det er til slutt politikernes jobb å vurdere fordelene og ulempene opp mot hverandre, og når skjenketidene skal endelig vedtas er det deres ansvar å sikre trygge og gode rammer for dem som er i sentrum av Ski og andre steder det eventuelt skjenkes, enten de er til stede på utesteder, bor i sentrum eller er forbi passerende.

Skjenketider og vold

Skal skadevirkningene av alkohol reduseres og alkohollovens formål ivaretas må totalkonsumet reduseres, det holder ikke å bare sette inn tiltak for dem som sliter mest. Sammenhengen mellom tilgjengelighet og bruk er godt dokumentertⁱ. Det er også en tydelig sammenheng mellom bruk av alkohol og vold, hvor sannsynligheten for voldsutøvelse øker med økende alkoholinntak og beruselsesfrekvensⁱⁱ. 70-80 prosent av de som er innblandet i voldsepisoder er påvirket av alkohol viser statistikk fra Nordenⁱⁱⁱ. Ofte er både utøver og offer alkoholpåvirket og mer enn halvparten av all alkoholrelatert vold involverer de som bare drikker «nå og da». En betydelig andel av voldssituasjonene oppstår på eller like utenfor skjenkesteder og blant voldsskadede pasienter ved Oslo legevakst hadde volden i 20 prosent av tilfellene skjedd på eller umiddelbart utenfor et skjenkested, ifølge en rapport utgitt av Oslo skadelegevakt i 2013^{iv}.

En undersøkelse gjennomført av Helsedirektoratet i 2014 viser at 36 prosent av befolkningen føler det er utrygt å oppholde seg i sentrum av hjemkommunen sin på kveldstid^v. 21 prosent sier i samme undersøkelse at de ville gått ut oftere dersom det var mindre vold og fyll, og forskning viser at kortere skjenketider fører til mindre fyll og uro, samtidig som det er viktig å merke seg at det er kvinner og unge som er mest utsatt for plager av andres alkoholinntak. Det er i næringslivets interesse å ha

10.01.2025

trygge og gode rammer for dem som er ute og mer restriktive skjenketider kan bidra til å redusere ubehagelige opplevelser og sørge for et tryggere uteliv.

En studie gjennomført av SIRIUS i 2011 av de 18 største bykommunene i Norge i perioden 2000–2010 viste at én times utvidelse av skjenketiden førte til en økning i voldstifeller på nattestid i helgene på om lag 17 prosent. Resultatene fra undersøkelsen viste også at effekten er symmetrisk, slik at antall voldstifeller går tilsvarende ned ved én times tidligere stenging. Dette ser man også i andre land, med en fersk undersøkelse fra Baltimore i USA som viste at volden sank med hele 23 prosent da de kuttet i skjenketidene i et nabolag i byen, og ga byen en besparelse på 200 millioner årlig.^{vi}

I Trondheim kommune ble skjenketiden redusert til klokken 02.00 i 2008 og antall voldssaker ble redusert med nær 70 prosent i timen mellom klokken 03.00 og 04.00, ifølge en analyse gjennomført av Sør-Trøndelag politidistrikt^{vii}. Samtidig ble antallet legemssaker (fysisk vold) redusert med 33,7 prosent året etter innskrenkingen av skjenketiden. Det er heller ikke slik at innskrenkingen flytter fyll og vold ut fra sentrum til ulike nachspiel, den reduseres faktisk markant. Analyser av data helt tilbake til 2005 finner ikke belegg for at volden har forskjøvet seg, hverken i tid eller sted, noe som gjenspeiler erfaringene fra flere kommuner som har innskrenket skjenketidene.

Folk ønsker ansvarlige skjenketider

I alkoholloven er normaltiden for skjenking av alkohol satt til kl.24.00 for alkoholgruppe 3 og til kl.01.00 for alkoholgruppe 1 og 2. IOGT oppfordrer kommunen til å redusere skjenketidene i stedet for å utvide dem, noe som bidrar til å redusere antallet personer som er overstadig beruset og det kan forebygge ubehagelige situasjoner for dem som oppholder seg i sentrumsstrøk på kvelds- og nattestid. Det er også viktig at det er gode rutiner for vakthold og skjenkekontroll, for å bidra til trygge og ordnede forhold. Det oppfordres derfor til hyppige og grundige kontroller for at kommunen, som den øverst ansvarlige for skjenkingen, følger opp kravene i alkoholloven om en ansvarlig skjenkepolitikk. En ansvarlig politikk som begrenser tilgjengeligheten, reduserer forbruket. Mennesker med rusproblemer får det litt enklere om de har rusfrie miljøer rundt seg

Skjenking på nasjonaldagen

17. mai er en helt unik dag der vi i vår kultur og tradisjon har valgt å la barna være de mest sentrale aktørene i feiringen av Grunnloven, med barnetog og aktiviteter for familien fra morgentil langt ut på ettermiddagen. Det har mange steder i landet vært en svært uheldig utvikling med utesteder som er fulle allerede fra tidlig morgen^{viii}. Dette medfører at barn eksponeres for berusede voksne under det som primært skal være en trygg og morsom festdag i offentlige gater og på offentlige plasser. Mye av alkoholeksponeringen barn utsettes for og alkoholinntaket blant voksne denne dagen, skjer på

10.01.2025

utesteder eller på arenaer hvor skjenkeløype er gitt for anledningen. I en undersøkelse gjennomført av Kantar i 2023 sa 49 prosent seg enig i at det ikke bør serveres alkohol på 17. mai før kl.16.00 av hensyn til barn, mens bare 31 prosent var uenig i dette. Når vi i tillegg vet at over 90 000 barn lever i et hjem der minst en av de voksne misbruker alkohol og folkehelseinstituttet estimerer at rundt 180 000 barn har foreldre med en alkoholbruk som kan regnes som risikabelⁱ, ber vi i IOGT derfor dere politikerne om å ikke åpne for skjenking på 17. mai til før utpå dagen.

På våre nettsider står det mer om IOGT sitt arbeid, tiltak vi jobber for og tallene som ligger bak vår politikk. Les mer på iogt.no/politikk. IOGT tilbyr også kurs i lokal alkoholpolitikk, som et kostnadsfritt tilbud til kommunestyre, politiske utvalg og partigrupper. Les mer på iogt.no/forpolitikere.

Vennlig hilsen
Hanne Cecilie Widnes
Generalsekretær
IOGT i Norge

Kontaktperson:
David Pletten Aasgard
Politisk rådgiver, IOGT i Norge
E-post: david@iogt.no

ⁱ <https://www.kommunetorget.no/Temaomrader/Rusmiddelpolitisk-handlingsplan/Hva-er-rusmiddelpolitisk-handlingsplan1/Alkohol---ingen-ordinar-vare/Regulering-av-alkoholens-fysiske-tilgjengelighet---kapittel-9/>

ⁱⁱ <https://actis.no/images/Lokalvalsrapport-2022-til-nettsiden.pdf>

ⁱⁱⁱ <https://rusinfo.no/fakta-om-rusmidler/fakta-om-alkohol/virkninger-bivirkninger-alkohol/>

^{iv} <https://www.fhi.no/le/alkohol/alkoholinorge/konsekvenser-av-alkoholbruk/alkohol-og-vold/?term=>

^v <https://www.forebygging.no/Aktuelt/Nyheter-2014/Vold-og-fyll-bidrar-til-utrygge-bysentrum/>

^{vi} <https://www.bu.edu/sph/news/articles/2024/reducing-late-night-alc-hol-sales-curbed-violent-crimes-by-23-per-year-in-a-baltimore-neighborhood/>

^{vii} <https://www.adressa.no/nyheter/trondheim/i/9Kv58M/tidligere-skjenkestopp-gir-mindre-vold>

^{viii} iogt.no/erduenig/17mai

^{ix} <https://www.hvitjul.no/om-hvit-jul>